

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Temanotat

Sudan

Sikkerhetssituasjonen i Darfur etter Juba-avtalen

8. april 2022

© Landinfo 2022

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Fredrik Selmers vei 6
Postboks 2098 Vika
0125 Oslo
Tel: 23 30 94 70
E-post: landinfo@landinfo.no
www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentesreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivaretatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

Summary

After a decline in the general level of violence in Darfur since 2013, the last year has seen an increase in the number of killed in the region. The Juba Agreement between the Sudanese government and several armed rebel movements, signed in October 2020, has had little impact on the general level of violence in Darfur, as the rebel movements' positions in Darfur in the years prior to the agreement had been weakened. Most of the violence the latter years have been of an inter-communal nature, driven by ethnically based irregular militias attacks on civil populations and clashes between such militias. The conflicts are localized and often driven by conflicts over land and resources.

Sammendrag

Etter en nedgang i det generelle voldsnivået i Darfur siden 2013, har det det siste året vært en økning i antall drepte i regionen. Undertegnelsen av Juba-avtalen mellom den sudanske regjeringen og et knippe opprørsgrupper oktober 2020 har hatt liten betydning for konfliktnivået i Darfur, ettersom opprørsgruppenes stilling i Darfur i årene før avtalen hadde blitt svekket. Det meste av volden de senere årene er etnisk basert, og består enten av irregulære militers angrep på sivilbefolkning eller mellom irregulære militser. Konfliktene er lokale, og har ofte utgangspunkt i konflikter knyttet til fordrivelsen av deler av sivilbefolkning fra sine hjemområder i forbindelse med krigen i 2003 og tilgang til landressurser.

Innhold

1 Innledning	6
1.1 Kildegrunnlag	6
2 Bakgrunn – Darfur-konfliktene siden 2003	7
3 Juba-avtalen oktober 2020	9
3.1.1 Amnesti for ledere og medlemmer av tidligere opprørsgrupper.....	10
3.1.2 Implementering av Juba-avtalen.....	11
4 Voldens art og omfang etter Juba-avtalen	12
4.1 Sikkerhetsbevarende styrker i Darfur etter UNAMID	14
5 Utvalgte konflikthendelser i Darfur etter 2019	15
5.1 Vest-Darfur	15
5.1.1 Konflikt mellom arabiske og masalit-militser i og rundt Ganayna	16
5.1.2 Konflikt mellom arabiske militser og Jabal Missiriyya- befolkningen i Jabal Mun	17
5.2 Nord-Darfur	18
5.2.1 Angrep på en protestaksjon i Fatta Borno	18
5.2.2 Angrep på landsbyer i Dar as-Salam-området.....	18
5.3 Sentral-Darfur	19
5.3.1 Konflikter mellom opprørsgruppen SLA/M-AW og utbrytergrupper	19
5.4 Sør-Darfur.....	20
5.4.1 Angrep på Garayda.....	20
5.4.2 Konflikter mellom arabiske nomader og fallata	20
5.5 Øst-Darfur.....	21
6 Referanser	22

1 Innledning

Det folkelige opprøret som startet i Sudan i desember 2018, banet vei for et militærkupp ledet av Den sudanske hæren og Hurtigstøttestyrkene (RSF)¹, som felte president Omar al-Bashir i april 2019, etter 30 år ved makten. En sivilledet overgangsregjering, bestående av aktører fra sivilsamfunnet og fra sudanske sikkerhetsstyrker, ble opprettet sensommeren 2019, og innledet deretter fredsforhandlinger med sudanske opprørsgrupper i Juba. Forhandlingene kulminerte i en fredsavtale, kalt Juba-avtalen, som ble undertegnet av myndighetene og et knippe opprørsgrupper den 3. oktober 2020.

Dette temanotatet tar for seg sikkerhetssituasjonen i Darfur etter undertegnelsen av Juba-avtalen. Innledningsvis gir notatet generell bakgrunnsinformasjon om Darfur-konfliktene siden 2003, før det beskriver sentrale deler av Juba-avtalen og hva vi vet om implementeringen av den så langt. Deretter følger en overordnet beskrivelse av voldens art og omfang i perioden etter at avtalen ble undertegnet. Avslutningsvis presenteres utvalgte konflikthendelser i Darfurs delstater i tiden før og etter undertegnelsen, med sikte på å beskrive typiske konfliktdynamikker.

1.1 Kildegrunnlag

Responser bygger på åpent tilgjengelige kilder som nyhetssaker, forskningsrapporter og utgivelser fra FN-organer som følger konfliktsituasjonen i Darfur tett.

Notatet inneholder også tall over antall registrerte drepte, og to grafer som illustrerer antallet registrerte drepte over tid i Darfurs delstater. Selv om grafene bare omfatter voldshendelser som har hatt et dødelig utfall, og derfor ikke inkluderer andre typer voldshendelser, tjener de likevel som en indikasjon på det generelle voldsnivået i Darfur.

I Sudan finnes det ikke institusjoner som rutinemessig registrerer og fører statistikk over drap eller andre voldshendelser. Tallene Landinfo har brukt i utformingen av grafene er innhentet av The Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), som samler inn informasjon om voldshendelser i hele verden fra blant annet media og lokale organisasjoner, og lagrer informasjonen i en database.

I hvilken grad lokale medier og organisasjoner, og dermed ACLED, fanger opp voldshendelser, varierer trolig i Sudan som helhet og over tid. Etter Landinfos vurdering fanges alvorlige voldshendelser i Darfur normalt opp. Denne vurderingen bygger på at det finnes flere medier og organisasjoner, deriblant nettavisene Radio Dabanga og Sudane Tribune og organisasjonen African Centre

¹ Arabisk: *quwat ad-da 'm as-sari*, engelsk: Rapid Support Forces (RSF). I det videre omtales gruppen som RSF.

for Justice and Peace Studies (ACJPS), som er opptatt av og rapporterer om menneskeretts- og sikkerhetssituasjonen i Darfur.

Hver enkelt registrering i ACLED baserer seg ikke nødvendigvis på mer enn én kilde, og ACLED verifiserer ikke informasjonen. Dette er problematisk, fordi kilder iblant kan oppgi feilaktig informasjon. Gitt de utfordringene som er knyttet til informasjonsinnhenting, og det faktum at det ikke finnes noen fullgod oversikt over voldshendelser i Darfur, mener Landinfo likevel at ACLEDs informasjon gir en *indikasjon* på antall drepte i Darfur, og ikke minst på utviklingen over tid. Selv om ACLED oppgir eksakte tall, må de like fullt ses på som estimater.

2 Bakgrunn – Darfur-konfliktene siden 2003

Darfurkrigen startet i 2003,² da opprørsgruppene Sudan Liberation Army/Movement (SLA/M)³ og Justice and Equality Movement (JEM)⁴ tok til våpen mot sudanske sikkerhetsstyrker. Bakteppet for opprøret var myndighetenes økonomiske og politiske marginalisering av regionen, jordkonflikter og en tiltagende ideologisering av «arabiske» og «afrikanske» identiteter. Opprørsgruppene ble ledet av og rekrutterte i hovedsak fra de ikke-arabiske etniske gruppene *fur*, *zaghawa* og *masalit* (Flint & de Waal 2008).

Den sudanske hæren ble innledningsvis drevet på defensiven av den svært mobile krigføringen til opprørsgruppene. For å vinne tilbake initiativet, satte sudanske myndigheter inn flyvåpenet og bevæpnet såkalte *janjawid*-militser,⁵ som førte en

² Det er vanlig å hevde at det væpnede opprøret startet 26. februar 2003 med opprørernes angrep på Golo i Jabal Marra. Darfur-forskerne Julia Flint og Alex de Waal (2008, s. 81-82) bemerker imidlertid at myndighetene ble kjent med opprørsbevegelsene etter angrepet på en politistasjon i Golo i juni 2002, og at deler av opprørsbevegelsen allerede i juni 2001 holdt sine første møter.

³ SLA/M vokste ut av darfuriske selvforsvarsmilitser, og ble regnet som den militært mest slagkraftige opprørsgruppen i det væpnede opprøret (Flint & de Waal 2008, s. 75-77, 99-100). Gruppen ble etter hvert fraksjonert, hvorav de viktigste fraksjonene i dag er SLA/M-AW og SLA/M-MM. SLA/M-AW ledes av Abdul Wahid Al-Nur, og består i hovedsak av etniske *fur* fra Jabal Marra, hvor gruppen fremdeles kontrollerer noen avsidesliggende områder. SLA/M-MM ledes av Minni Minnawi, og består i hovedsak av etniske *zaghawa*.

⁴ JEM vokste ut av et islamistisk miljø i Darfur. Siden oppstarten har organisasjonen vært dominert av *zaghawaer* fra Tine-stammen i grenseområdene mellom Darfur og Tsjad. Delvis på grunn av sine tilknytninger både til islamistiske bevegelser i Sudan og til Tsjad (hvor den politiske eliten er *zaghawa*-dominert), har JEM av sudanske myndigheter blitt ansett som en svært ressurssterk og mobiliseringsdyktig opprørsgruppe (Flint & de Waal 2008, s. 99-115).

⁵ *Janjawid* er et ordspill på «ryttere med G3-rifler», og er betegnelsen den ikke-arabiske befolkningen i Darfur bruker på arabisk(-identifiserende) regulære og irregulære militser. Militsene selv, og store deler av den arabiske befolkningen i Darfur, motsetter seg denne betegnelsen. De arabiske *janjawid*-militsene som innledningsvis ble bevæpnet av sudanske myndigheter under Darfurkrigen, rekrutterte i hovedsak fra tradisjonelt kameldrivende *abbala*-

brutal og systematisk krig mot den bofaste sivilbefolkningen (Flint & de Waal 2008, s. 116-135). Angrepene mot sivile toppet seg mellom april 2003 og januar 2005, da anslagsvis 30 000 sivile ble drept i krigshandlinger. Flere hundretusen døde i en krigsskapt hungersnød, og to millioner ble drevet på flukt (de Waal 2015, s. 57).

I årene som fulgte var Darfur preget av et lav-intensivt konfliktbilde. Et voksende antall opprørsgrupper og janjawid-militser kjempet både mot hverandre og internt seg imellom, om den politiske og økonomiske kapitalen knyttet til å være en opprørsgruppe myndighetene ville forhandle med eller en militær de ville bevæpne. Anslagsvis ble om lag 1500-2000 sivile og stridende drept årlig i perioden mellom 2005 og 2011 (de Waal 2015, s. 57-62).

Flere observatører har påpekt at opprørsgruppene i liten grad har evnet å leve opp til idealet om å lede et multietnisk opprør eller å forbedre de materielle kårerne til den darfuriske befolkningen. I stedet er gruppene blitt fraksjonert langs etniske linjer, og ofte posisjonert seg i tråd med opprørsledernes private interesser (de Waal 2015, s. 52-68; Watson 2020, s. 14). Janjawid-gruppene har på sin side vist seg å være lite lojale til sudanske myndigheter, og har tidvis truet med å skifte side i konflikten, dels for å presse Khartoum til å inngå mer innbringende avtaler med dem (de Waal 2015, s. 57-62).

Aktiviteten til opprørsgruppene tok seg på nytt opp etter at Sør-Sudan løsrev seg fra Sudan i 2011 (Watson 2020, s. 8). Den markante økningen i volden i deler av Darfur i 2013, skyldtes likevel i hovedsak konflikter mellom ulike myndighets-bevæpnede arabiske paramilitære styrker over kontrollen av gullgruver i Jabal Amir i Nord-Darfur (Tubiana 2014; 2017, s. 5).

Sudanske sikkerhetsstyrker innledet to offensiver, «Decisive Summer I/II», mot opprørsgruppene i 2014–2016 (AI 2016; HRW 2015; UN Panel of Experts 2015, s. 15-17; 2016, s. 11-13; 2017, s. 9-11). Offensivene var ledet av RSF, en paramilitær enhet som ble opprettet i 2013 og i hovedsak rekrutterte blant janjawid-militser. Offensivene bidro til å presse opprørsgruppene SLA/M-MM og JEM ut av Darfur og over grensen til Libya og Sør-Sudan, og til å svekke SLA/M-AWs stilling i Jabal Marra (UN Panel of Experts 2017, s. 9-11).⁶

Flere opprørsgrupper, deriblant JEM og SLA/M-MM, erklærte en midlertidig våpenhvile i forbindelse med fredsforhandlinger i november 2018 (UN Panel of Experts 2019, s. 6-7). Opprørsgruppen med størst tilstedeværelse i Darfur – SLA/M-AW – deltok verken i disse eller senere fredsforhandlinger i Juba, men

arabere i nordlige deler av Darfur, og i langt mindre grad fra kvegdrivende *baggara*-arabere i sørlige deler av Darfur (Flint & de Waal 2008, s. 33-70, 158-162).

⁶ Jabal Marra, som direkte oversatt til norsk betyr «kvinnefjellene», er et fruktbart område rundt et vulkansk fjellmassiv midt i Darfur. Området har historisk vært et senter for den bofaste sivilbefolkningen.

ble enige om en *de-facto* våpenhvile med myndighetene våren 2020 (Africa Renewal 2020).⁷

3 Juba-avtalen oktober 2020

Den sivilledede overgangsregjeringen⁸ som kom på plass, etter at et folkelig opprør og et militærkupp felte Bashir-regimet våren 2019, innledet fredsforhandlinger med flere opprørsgrupper,⁹ deriblant SLA/M-MM og JEM. Partene kunngjorde den 3. oktober 2020 at de hadde kommet til enighet om en omfattende fredsavtale (Crisis Group 2021).

Selv om SLA/M-MM og JEM i liten grad har vært aktive i Darfur siden offensivene i 2014-2016, var det likevel et poeng for myndighetene å fremforhandle en avtale med dem, slik at de ikke på et senere tidspunkt kunne mobilisere fra nabolandene og destabilisere den politiske overgangen fra Bashir-styret (UN Panel of Experts 2021, s. 13).

Opprørsgruppene som undertegnet avtalen blir i den engelske avtaleteksten omtalt som «armed struggle movements», og omtales derfor i det videre som tidligere opprørsgrupper.

Avtalen innebar blant annet at partene kom til enighet om en ny maktfordeling – med andre ord fordeling av politiske stillinger, og en ny sikkerhetsordning i Darfur. De tidligere opprørsgruppene ble til sammen gitt tre plasser i regjeringens utøvende organ, Suverenitetsrådet, og en fjerdedel av plassene i regjeringen. I tillegg foreskriver avtalen gjenopprettelsen av Darfur som én region, samt tildeling av 40 prosent av setene i den regionale regjeringen til de tidligere opprørsgruppene (Crisis Group 2021, s. 4).

Den nye sikkerhetsordningen i avtalen foreskriver at de tidligere opprørsgruppene enten skal demobiliseres eller integreres i sudanske sikkerhetsstyrker, vidt definert som politiet, etterretningen (GIS), hæren (SAF) og RSF (Crisis Group 2021, s. 4, 9). I tillegg skal det opprettes en «forent sikkerhetsbevarende styrke» i Darfur, som ifølge avtaleteksten skal «fylle det potensielle sikkerhetsvakuumet etter uttrekningen av UNAMID». Styrken skal utgjøres av 6000 medlemmer fra

⁷ Det har likevel forekommet enkelte væpnede sammenstøt mellom SLA/M-AW og sudanske sikkerhetsstyrker, eller grupper alliert med dem, se avsnitt 5.3.1.

⁸ Et nytt militærkupp 25. oktober 2021 kastet overgangsregjeringen, og slo ned på og tilsidesatte progressive sivile aktører i regjeringen (Africa Confidential 2021).

⁹ De tidligere opprørsgruppene som undertegnet Darfur-delen av Juba-avtalen er SLA/M-MM, JEM, SLA/M-Transitional Council, SLA/M-Leadership Council, Gathering of Sudan Liberation Forces, Sudanese Alliance og The Third Front (Tamazuj) (Crisis Group 2021, s. 15).

regjeringsstyrkene (inkludert RSF) og 6000 medlemmer fra de tidligere opprørsgruppene (Juba Agreement for Peace in Sudan 2020, s. 64-65).

I tillegg ble partene enige om retts- og forsoningsprosesser, utviklingsmidler til Darfur, at ofrene for konflikten skal ha rett på kompensasjon og at de som ble fordrevet av konflikten skal ha rett til å vende tilbake til sine hjemområder (Juba Agreement for Peace in Sudan 2020, s. 12-73).

3.1.1 Amnesti for ledere og medlemmer av tidligere opprørsgrupper

Juba-avtalen inneholder formuleringer om at ledere og medlemmer av tidligere opprørsgrupper kan gis amnesti eller benådning for handlinger de har begått som opprørere, med unntak for visse forbrytelser, deriblant seksuell vold, krigsforbrytelser og folkemord (Juba Agreement for Peace in Sudan 2020, s. 5, 32, 72, 228).

Amnestiet ble klargjort og trådte i kraft gjennom Suverenitetsrådets¹⁰ resolusjon nr. 489 av 12. november 2020. Organisasjonen Redress har publisert en uoffisiell oversettelse, der det blant annet fremgår:

“3(1) – Pardons shall be granted to all those who bore arms or took part in any military or martial operations or participated in any words or actions linked to combat operations

3(2) – The general pardon includes sentences issued and open communications/statements against political leadership and members of armed movements due to their membership of these. It also includes sentences [issued] and open communications/statements against the [armed] forces of the regime about acts carried out by or concerning them in the context of armed confrontations, or the war between the Sudanese government and armed movements.

3(3) - The pardon does not include people who:

(a) Have had arrest warrants issued against them by the International Criminal Court

(b) Are facing accusation or criminal legal proceedings for the crime of genocide, crimes against humanity, war crimes and grave violations of international human rights law or international humanitarian law since the year 2002 (the Gregorian calendar), which fall under the jurisdiction of the Special Court on the Crimes of Darfur

¹⁰ Suverenitetsrådet omtales i engelskspråklig litteratur som *The Sovereign Council*.

(c) Are facing statements and sentences connected with private law and qisas sentences [“retaliation in kind” – Shari’a’ law] until after private law has been enacted/taken its course (Resolusjon nr. 489 om generelt amnesti 2020).”

3.1.2 Implementering av Juba-avtalen

Ifølge FNs ekspertpanels rapport fra januar 2022 er maktfordelingen, det vil si fordelingen av politiske stillinger i regionale og føderale styringsorganer, den eneste delen av Juba-avtalen som er implementert (UN Panel of Experts 2022, s. 7). JEMs leder Jibril Ibrahim ble for eksempel i februar 2021 utnevnt til finansminister i den sudanske regjeringen, mens SLA/M-MMs leder Minni Minnawi i mai samme år ble utnevnt til guvernør for Darfur-regionen (Al Jazeera 2021).

Etter at avtalen ble undertegnet, skal de tidligere opprørsgruppene ha begynt å rekruttere nye soldater, som ble forespeilet integrasjon i de forente sikkerhetsbevarende styrkene eller i sudanske sikkerhetsstyrker (UN Panel of Experts 2022, s. 20-21). Ifølge den erfarne Darfur-analytikeren Jérôme Tubiana (2021a, s. 61) krysset om lag 6000 medlemmer av de tidligere opprørsgruppene grensen fra Libya til Darfur etter undertegningen av avtalen.

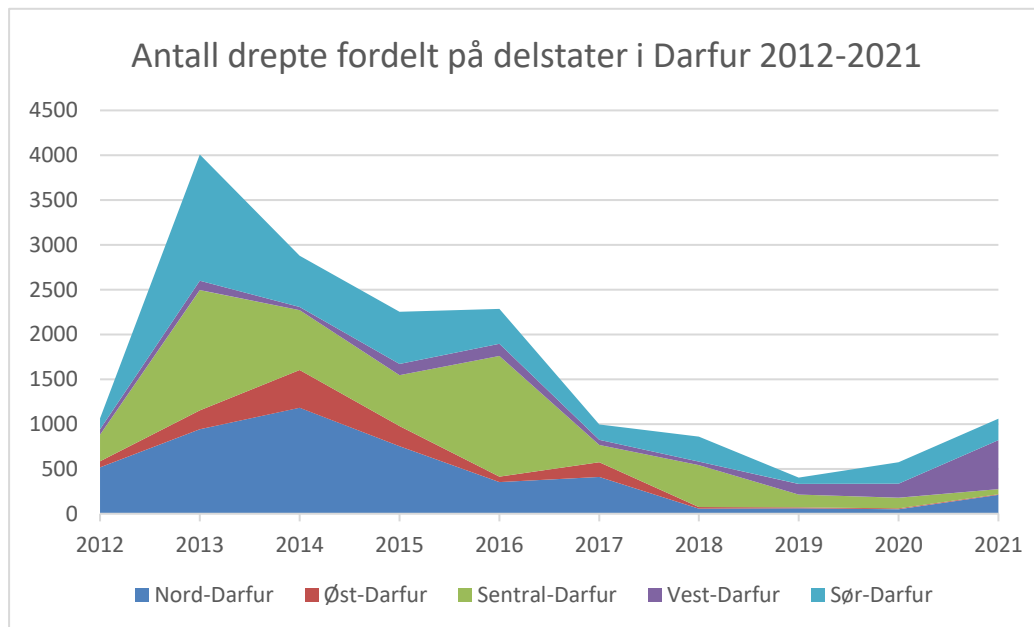
Opprettelsen av de forente sikkerhetsbevarende styrkene ble imidlertid forsinket. I en artikkel fra nettavisen Radio Dabanga (2022e) fra januar 2022, fremgår det at «det første steget» i opprettelsen av styrken nå har blitt tatt, og at 110 soldater fra JEM hadde bestått den innledende helsesjekken. I en artikkel fra tidsskriftet Africa Confidential (2022) i mars, kommer det frem at styrken så langt har et mannskap på 3300, langt under det foreskrevne antallet på 12 000. Artikkelforfatteren mener at det lave antallet kan tilsi at Den sudanske hæren er tilbakeholdne med å gi fra seg kontroll over styrken til de tidligere opprørsgruppene.

Integreringen av tidligere opprørere i sudanske styrker har også gått tregt, og skyldes ifølge FNs ekspertpanel blant annet manglende finansiering og mistro mellom de væpnede gruppene og Den sudanske hæren (UN Panel of Experts 2022, s. 8-9, 15).

4 Voldens art og omfang etter Juba-avtalen

Tallmateriale fra ACLED over antall drepte tilsier at det totale voldsnivået i Darfur gikk jevnt nedover fra toppåret i 2013 og frem til Bashir-regimets fall våren 2019, men at det deretter har økt igjen (se diagram 1).

Diagram 1: Antall drepte fordelt på delstater i Darfur 2012-2021

Diagrammet er utarbeidet av Landinfo på grunnlag av data fra ACLED (2022).

Flere Darfur-analytikere har bemerket at Juba-avtalen hadde liten betydning for voldsnivået i Darfur, ettersom opprørsgruppene (med unntak av SLA/M-AW) i årene frem til undertegnelsen av avtalen i liten grad befant seg i regionen. Den viktigste driveren for volden i Darfur de siste årene har i stedet vært vold mellom etniske grupper, der voldsaktørene i hovedsak er irregulære militser og til dels paramilitære styrker (Corda 2021; UN Panel of Experts 2022, s. 25-28; Watson 2021). I en analyse av antall drepte i Darfur, fant eksempelvis forskeren Tiziana Corda (2021) at om lag en tredjedel flere ble drept i året etter Juba-avtalen ble undertegnet enn i året før. Corda identifiserte den viktigste årsaken bak økningen til å være etnisk vold, både mellom etnisk baserte militser og militsangrep mot sivilbefolkningen.

De etniske konfliktene i Darfur er lokale, og utspiller seg i hovedsak mellom bofaste ikke-arabiske og tradisjonelt nomadiske arabiske befolkningsgrupper på bakgrunn av lokale forhold, knyttet til blant annet tilgang til jordbruks- og beiteområder. Mange av konfliktene bunner i fordrivelsen av ikke-arabiske jordbrukere fra sine landområder i starten av Darfur-krigen, og opprettelsen av nye arabiske bosetninger og beiteområder i de samme landområdene. I etterkant av at Bashir-regimet falt våren 2019, ble det i flere darfuriske byer og bosetninger for internt fordrevne arrangert protestaksjoner («sit-ins»), som blant annet fremmet krav om internt fordrevnes rett til å returnere til disse områdene. I noen

tilfeller har slike protestaksjoner blitt angrepet av irregulære arabiske militser (se eksempler på dette i kapittel 5).

Flere kilder peker på at en typisk forløper til arabiske irregulære militers angrep mot sivilbefolkningen i Darfur, er private konflikter mellom enkeltpersoner, som eskalerer til at irregulære militser går til angrep. Slike angrep har, i flere tilfeller – for eksempel i Ganayna, Mistaray og Jabal Mun i Vest-Darfur – innebåret angrep og drap på ubevæpnede sivile, voldtekt av kvinner og jenter, rasering av nabolag og landsbyer og fordrivelse av sivilbefolkningen (Radio Dabanga 2021a; Tubiana 2021a, s. 16-28; UN Panel of Experts 2022, s. 25-28). I forbindelse med angrepene på Mistaray i juli 2020, viste Jérôme Tubiana (2021a, s. 20-22); (2021b) til en ny utvikling: Masalitter etablerte lokale selvforsvarsmilitser, som for første gang siden før Darfur-konflikten startet i 2003, evnet å slå tilbake mot arabiske militser.

Angrep har også vært rettet mot leire og bosetninger for internt fordrevne, som Krinding-bosetningen i utkanten av Ganayna i Vest-Darfur (Tubiana 2021a, s. 17-28). ACLED-analytikeren Dan Watson (2020, s. 5) påpeker at en høyere andel av voldshendelser nå enn i tidligere perioder av Darfur-konfliktene, finner sted i urbane områder og bosetninger for internt fordrevne. Dette kan skyldes at fordrivelsen av befolkningen fra landsbygda til byene har gjort friksjonsflatene større i urbane områder, og at kravene om retten til retur for internt fordrevne (eksempelvis gjennom protestaksjoner) har blitt mer høylytte og realistiske etter undertegnelsen av Juba-avtalen.

At Muhammad Hamdan «Hemedti» Dagalo, tidligere janjawid-kommandant og nåværende leder for RSF, konsoliderte sin posisjon i den sudanske makteliten i 2019, har ifølge Tubiana (2021a, s. 34, 76-77; 2021b) både oppildnet og bekymret deler av den arabiske befolkningen i Darfur. På en side tilsier storstilte angrep fra irregulære arabiske militser på ikke-arabiske landsbyer og bosetninger (se nedenfor), at de militsene oppfatter at de kan operere med en stor grad av straffefrihet. På den annen side, har Hemedti gjennom Juba-avtalen forpliktet seg til de internt fordrevnes rett til å returnere til sine landområder, og til at RSF bidrar til dette ved å ta del i De forente fredsbevarende styrkene. Selv om RSF ofte har reagert sent, og i noen tilfeller har blitt anklaget for å være delaktige, peker Tubiana på at RSF ved flere tilfeller har intervenert for å stanse pågående angrep fra arabiske irregulære militser på ikke-arabiske landsbyer og bosetninger.

I tillegg til lokale konflikter mellom arabisk-identifiserende nomadiske grupper og den bofaste befolkningen i deler av Vest-Darfur, har de mest omfattende voldshendelsene siden Juba-avtalen vært knyttet til ressurskonflikter mellom fallata-nomader¹¹ og arabiske nomader i Sør-Darfur (Radio Dabanga 2020c, 2021b, g;

¹¹ Fallata er en samlebetegnelse på flere folkegrupper som historisk har migrert fra Vest-Afrika. I en sudansk sammenheng anses de som «arabiserte» eller arabisk-identifiserende. Fallata-militser

Tubiana 2021a, s. 44) og til opprørsgruppen SLA/M-AW i deler av Jabal Marra (UN Panel of Experts 2021, s. 14-16; 2022, s. 31).

4.1 Sikkerhetsbevarende styrker i Darfur etter UNAMID

UNAMID, FNs og AUs felles fredsbevarende styrker, trakk seg ut av Darfur 30. juni 2021, etter 13 års engasjement i regionen (Radio Dabanga 2021f). Ifølge Juba-avtalen skulle en forent sikkerhetsbevarende styrke på 12 000 mann, bestående av tidligere opprørssoldater og soldater tilknyttet sudanske sikkerhetsstyrker, fylle «det potensielle sikkerhetsvakuemet etter UNAMIDs uttrekning» (Juba Agreement for Peace in Sudan 2020, s. 64-65).

Som redegjort for ovenfor, returnerte de tidligere opprørsgruppene etter undertegnelsen av Juba-avtalen fra Libya med tusenvis av soldater. Den forespeilede integrasjonen i sudanske sikkerhetsstyrker har imidlertid i liten grad materialisert seg, og tilbakeføringen av styrkene kan dermed i stedet bidra til å destabilisere sikkerhetssituasjonen i Darfur.

Ifølge FNs ekspertpanel anser mange av de hjemvendte tidligere opprørssoldatene fremdeles sin hovedoppgave som å beskytte sine egne etniske folkegruppers interesser (UN Panel of Experts 2021, s. 13). Masalit-medlemmer fra tidligere opprørsgrupper er for eksempel anklaget for å ha tatt del i kamper mot arabiske militser i Ganayna i april 2021 (Tubiana 2021a, s. 28). I februar 2022 ble medlemmer av de tidligere opprørsgruppene beskyldt av en talsmann for sudanske sikkerhetsstyrker for å ha deltatt i plyndringen av den tidligere UNAMID-leiren. I forbindelse med at Den forente sikkerhetsstyrken intervenerte for å stanse plyndringen, skal de ha kommet til skuddvekslinger, og flere soldater ble rapportert drept (Radio Dabanga 2022b).

RSF etablerte i januar 2021 en egen «fredsbevarende styrke – *Dira' as-salam* (Fredsskjoldet), som skal bestå av 3000 soldater. Selv om deler av styrken var til stede i Ganayna i april 2021, skal den ha gjort lite for å stanse volden. Styrkens tilknytning til janjawid-kommandanter, gjør også at det stilles spørsmål ved dens nøytralitet (Tubiana 2021a, s. 51).

I tillegg har sudanske myndigheter sendt en styrke fra den sentrale reservepolitistyrken til Darfur. FNs ekspertpanel vurderer imidlertid at den ikke er tilstrekkelig stor til å kunne ha tilstedeværelse i hele Darfur (UN Panel of Experts 2022, s. 8)

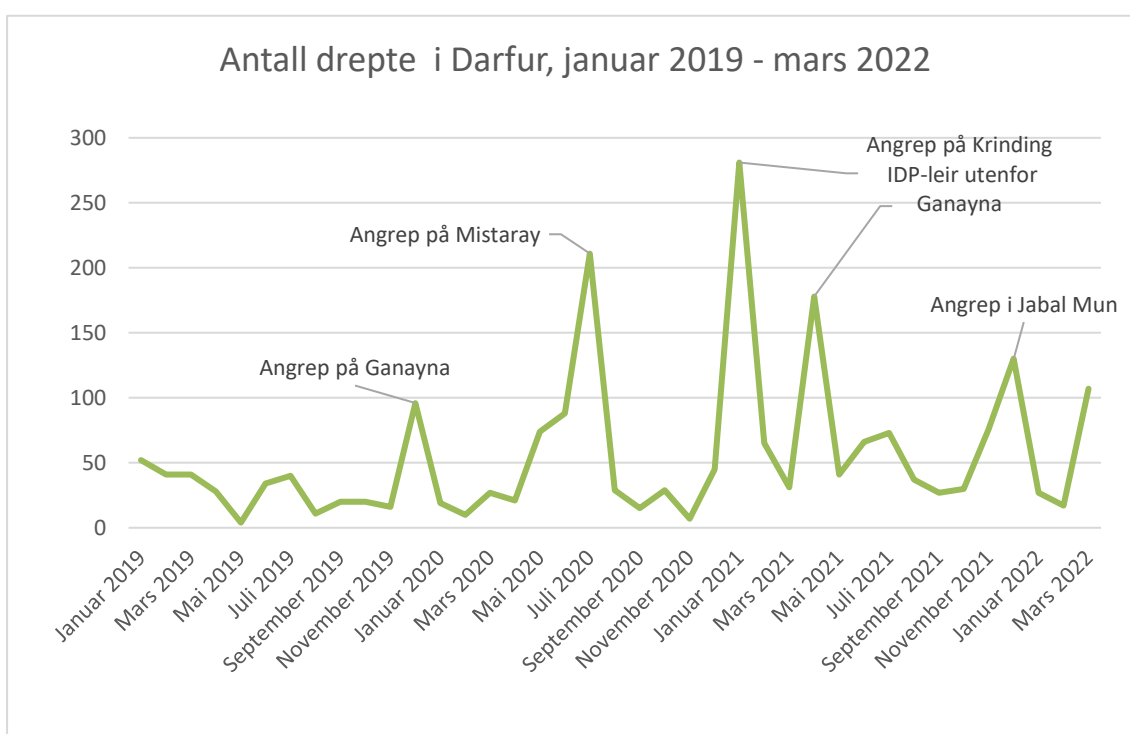
deltok i kamper mot de darfuriske opprørsgruppene på myndighetenes side etter 2003 (Tubiana 2021a, s. 44).

5 Utvalgte konflikthendelser i Darfur etter 2019

Nedenfor følger en beskrivelse av utvalgte konflikthendelser i Darfur siden angrepet på Ganayna desember 2019, som innledet en intensivering av etnisk-basert vold i Darfur. Eksemplene er ment å beskrive de største konflikthendelsene, og gi et inntrykk av typiske konfliktdynamikker i Darfur de siste årene.

Beskrivelsene bygger i hovedsak på en rapport om sikkerhetssituasjonen i Darfur skrevet av Jérôme Tubiana (som ledet to feltarbeid i Darfur høsten 2020 og våren 2021), rapporter fra FNs ekspertpanel for Darfur og nyhetssaker fra diaspora-nyhetsformidleren Radio Dabanga.

Diagram 2: Antall drepte i Darfur, 2019 – februar 2022

Diagrammet er utarbeidet av Landinfo på grunnlag av data fra ACLED (2022).

5.1 Vest-Darfur

Vest-Darfur ble tidligere regnet som en av de fredeligere Darfur-delstatene (se diagram 1), men har de siste årene vært åsted for flere angrep fra irregulære arabiske militser mot bofaste ikke-arabiske befolkningsgrupper. Mange fra disse befolkningsgruppene ble internt fordrevet fra sine hjemområder siden krigen i 2003. Ifølge tall fra ACLED ble 546 personer drept som følge av vold og

konflikthendelser i delstaten i 2021,¹² mens OCHA (2022b) rapporterte om at i overkant av 250 000 ble registrert som internt fordrevne samme år.

5.1.1 **Konflikt mellom arabiske og masalit-militser i og rundt Ganayna**

Krinding-bosetningen for internt fordrevne i utkanten av Ganayna ble i desember 2019 angrepet av arabiske irregulære militser. FNs ekspertpanel beskrev hendelsen som det «mest omfattende» angrepet på sivilbefolkning i Darfur på flere år (UN Panel of Experts 2021, s. 66). Foranledningen til angrepet var en konfrontasjon mellom en araber og en masalit på en TV-klubb, hvor den arabiske mannen ble knivstukket og senere døde av skadene (Tubiana 2021a, s. 17-19).

Ifølge øyevitner ble angrepet ledet av en RSF-kommandant (UN Panel of Experts 2021, s. 66), og flere av soldatene skal ha båret RSF-uniform (Tubiana 2021a, s. 19). Sudanske sikkerhetsstyrker skal innledningsvis ha vært tilbakeholdne med å gripe inn, men intervenerte på den tredje dagen og stanset angrepet. Anslagene på antall drepte masalitter varierer mellom 60 og minst 90, mens arabiske ledere oppga at 20 arabere ble drept. I tillegg skal minst 35 jenter og kvinner ha blitt voldtatt, en tredjedel av bosetningen brent ned og om lag 50 000 fordrevet fra hjemmene sine (Tubiana 2021a, s. 19).

Byen Mistaray, om lag 50 km sydvest for Ganayna, ble angrepet av arabiske irregulære militser i juli 2020. Foranledningen til angrepet var flere konfrontasjoner mellom arabere, arabisk-identifiserende mimier og masalitter, hvor flere sivile på begge sider ble drept. Som en reaksjon på et angrep på tre masalit-landsbyer utenfor Mistaray, ble det arrangert en protestaksjon («sit-in») i Mistaray. Aksjonistene krevde retten for internt fordrevne til å returnere til sine områder, utkastelse av arabiske bosettere fra de samme områdene og straffe-forfølgelse av gjerningspersonene bak angrepet på landsbyene. Noen av aksjonistene skal også ha forhindret arabere adgang til Mistaray by og markedene der.

Protestaksjonen ble angrepet av irregulære militser bestående av arabere og mimier ved to anledninger. Ved den andre anledningen, den 25. juli 2020, oppsto det kamper med masalittisk selvforsvarsmilitser, som førte til mange drepte på begge sider (Tubiana 2021a, s. 20-22). Ifølge FNs ekspertpanel ble 77 personer drept i sammenstøtet (UN Panel of Experts 2021, s. 32), blant dem 20 kvinner og 11 barn (Tubiana 2021a, s. 22). Radio Dabanga (2020f) oppgir at om lag en tredjedel av byen ble brent ned i angrepet. Ifølge en lokal aktivist, gjengitt av FNs ekspertpanel, skal den sudanske hæren først ha sendt inn forsterkinger til byen syv

¹² OCHA (2022b) rapporterte på sin side om 164 drepte som følge av etnisk basert vold, basert på tall fra FNs sikkerhetstjeneste UNDSS. Basert på tallene fra ACLED og nyhetsrapporter om hendelsene i sudanske nettaviser, mener Landinfo det er grunn til å tro at UNDSS' estimat er for lavt.

timer etter at angrepet startet, og etter at angriperne hadde trukket seg tilbake (UN Panel of Experts 2021, s. 70-71).

Bosetningen for internt fordrevne i Krinding ble på nytt angrepet av arabiske irregulære militser i januar 2021. Foranledningen var også denne gangen et drap på en arabisk mann, etterfulgt av flere hevnangrep mellom deler av den arabiske og den masalittiske befolkningen. Arabiske militser angrep deretter Krinding. Ifølge Tubiana var det igjen anklager om at RSF-soldater deltok i angrepet. På samme måte som i Mistaray tok masalit-militser til våpen mot angriperne, og skal i tillegg ha rettet granatild mot arabiske nabolag i Ganayna by (Tubiana 2021a, s. 25). Anslagene på antall drepte varierer. Tubiana (2021a, s. 25-26) oppgir at mellom 109-163 masalitter ble drept, mens estimater basert på sørgemeldinger på Whatsapp tilsier at om lag 200 arabere ble drept. Sudanske sikkerhetsstyrker skal først ha vært tilbakeholdne, før RSF grep inn den andre dagen, og blant annet forhindret et angrep fra de arabiske militsene på Abu Zar, en bosetning for internt fordrevne. Krinding-bosetningen ble i løpet av angrepet plyndret og brent ned, og innbyggerne ble på nytt fordrevet til Ganayna (Radio Dabanga 2021d; Tubiana 2021a, s. 26).

Kamper mellom arabiske militser og masalit-militser blusset opp igjen i Ganayna i april 2021, etter drapet på to masalitter, angivelig utført av RSF-medlemmer. Kampene varte i en uke, og skal angivelig ha involvert masalit-medlemmer fra tidligere opprørsgrupper som undertegnet Juba-avtalen på den ene siden, og RSF-soldater på den andre. Til tross for flere anmodninger fra delstatsmyndighetene, sendte sentralmyndighetene først inn forsterkninger på den femte dagen (Tubiana 2021a, s. 28). Ifølge Den vest-darfuriske legeomiteen ble 144 personer drept i kampene (Radio Dabanga 2021i).

OCHA (2021a, s. 1-2) rapporterte i desember 2021 at en konfrontasjon mellom to personer i Karaynak, 50 km øst for Ganayna, utløste en konflikt mellom masalitter og nomader. Konflikten skal ha ført til at åtte nabolag i Karaynak, inkludert Abuja-bosetningen for internt fordrevne, brant ned til grunnen og at 42 personer ble drept.

5.1.2 Konflikt mellom arabiske militser og Jabal Missiriyya-befolkningen i Jabal Mun

I november 2021 brøt det ut en konflikt mellom arabiske nomader og bofaste jordbrukere tilhørende den ikke-arabiske Jabal Missiriyya-befolkningen i Jabal Mun-området. Ifølge en talsmann for Jabal Missiriyya, skal irregulære arabiske militser ha angrepet og brent ned flere landsbyer og bosetninger for internt fordrevne. En talsmann for den nomadiske organisasjonen «The Higher Pastoralist Coordination» oppga på sin side at en gruppe nomader hadde blitt angrepet, da de lette etter stjalne kameler (Radio Dabanga 2021m). Ifølge OCHA (2021b) førte

konflikten til at 43 personer ble drept, om lag 4300 fordrevet og 46 landsbyer brent ned og plyndret.

Konflikten brøt ut på nytt i mars 2022, da to landsbyer nær byen Sala´a i Jabal Mun ble angrepet av «væpnede nomader», og igangsatte en ny voldsspiral som inkluderte angrep fra arabiske irregulære militser på Sala´a og nærliggende landsbyer (OCHA 2022a). Flere titalls personer på begge sider skal ifølge OCHA ha blitt drept, og flere tusen sivile internt fordrevet. Ifølge den tidligere guvernøren i Vest-Darfur, dreier konflikten i Jabal Mun seg i hovedsak om kontroll over land og mineraler, deriblant området gullforekomster (Radio Dabanga 2022a).

5.2 Nord-Darfur

Nord-Darfur er, i likhet med de øvrige delstatene i Darfur, åsted for konflikter mellom ulike etniske grupper om tilgang til landområder. Flere av konfliktene skyldes at ikke-arabiske befolkningsgrupper krever tilgang til landområdene, som de ble fordrevet fra etter krigen brøt ut i 2003, og som nå huser arabiske bosetninger og brukes av arabiske nomader. Ifølge tall fra ACLED ble 210 personer drept i delstaten i 2021, mens OCHA (2022b) rapporterte om at i underkant av 80 000 ble registrert som internt fordrevet samme år.¹³

5.2.1 Angrep på en protestaksjon i Fatta Borno

Landsbyen Fatta Borno sør i Nord-Darfur huser i hovedsak fur- og tunjur-befolkning, hvorav mange har status som internt fordrevne. I juli 2020 ble en protestaksjon i Fatta Borno, hvor det blant annet ble fremsatt krav om retur til og fjerning av arabiske bosetninger i okkuperte områder, angrepet av en irregulær milit. Sikkerhetsstyrker som bevoktet protestaksjonen, skal ha blitt beordret til å trekke seg tilbake i dagene før angrepet. Ifølge innbyggere skal den angripende gruppen ha inkludert tidligere medlemmer av RSF. Ti aksjonister skal ha blitt drept i angrepet, mens flere hus ble plyndret. Den angripende militsen trakk seg tilbake, etter at UNAMID og sudanske sikkerhetsstyrker, inkludert RSF, ble satt inn samme kveld (Radio Dabanga 2020d; Tubiana 2021a, s. 42-43).

5.2.2 Angrep på landsbyer i Dar as-Salam-området

I oktober 2021 meldte Radio Dabanga (2021c) om at seks jordbrukere hadde blitt drept av personer på kamel eller motorsykkel i jordbruksområdene rundt Tawila, om lag 50 kilometer sydvest for delstatshovedstaden al-Fashir. I de påfølgende månedene rapporterte nettavisen om flere drap og sammenstøt mellom fastboende

¹³ Merk at disse tallene inkluderer hendelser som knytter seg til konflikter som involverer SLA/M-AW, og som er beskrevet under seksjonen om Sentral-Darfur, ettersom konfliktdynamikken knytter seg til opprørsgruppens tilstedeværelse og aktivitet i Jabal Marra.

jordbrukere og irregulære arabiske militser i Dar as-Salam-området syd for al-Fashir, hvor også Zamzam-bosetningen for internt fordrevne ligger. Blant de rapporterte hendelsene var flere militsangrep mot sivile, voldtekter av jenter/kvinner og nedbrenning av landsbyer (Radio Dabanga 2021e, h, i, j, k, 2022c, d).

5.3 Sentral-Darfur

Jabal Marra, som i hovedsak ligger i Sentral-Darfur, var i de siste årene før Bashir-regimet falt i 2019, åsted for det meste av volden i Darfur (Tubiana 2021a, s. 37). Jabal Marra har lenge vært en bastion for darfuriske opprørsgrupper, og var mål for sudanske sikkerhetsstyrkers offensiver mot opprørene i årene 2014-2016. FNs ekspertpanel beskriver i sin rapport fra januar 2022 dagens situasjon i Jabal Marra, som «i hovedsak fredelig» (UN Panel of Experts 2022, s. 2). Ifølge tall fra ACLED ble 58 personer drept som følge av vold i delstaten i 2021, mens OCHA (2022b) rapporterte om at i overkant av 35 000 ble registrert som internt fordrevne samme år.¹⁴

5.3.1 Konflikter mellom opprørsgruppen SLA/M-AW og utbrytergrupper

Opprørsgruppen SLA/M-AW, som ikke har undertegnet Juba-avtalen, kontrollerer fortsatt avsidesliggende områder i Jabal Marra. Etter at gruppen undertegnet en de-facto våpenhvile med myndighetene i 2020, har det meste av volden i regionen vært knyttet til interne stridigheter mellom SLA/M-AW og et knippe utbrytergrupper (Tubiana 2021a, s. 37-39; Watson 2021). Et unntak fra denne konflikt-dynamikken fant sted i juni 2020, da en kombinert styrke av janjawid-kommandanten Musa Hilals Sawa-styrke og SLA/M-AW skal ha angrepet og drept 20 soldater fra den sudanske hæren i Kutrum (UN Panel of Experts 2021, s. 16).¹⁵

Til tross for våpenhvilen, rapporterer flere kilder at noen av utbrytergruppene har blitt støttet av sudanske sikkerhetsstyrker i sine militære fremstøt mot moderorganisasjonen (Tubiana 2021a, s. 37-40; UN Panel of Experts 2021, s. 12-16; Watson 2021). Slik vold har også inkludert angrep på sivile. I januar 2021 ble «et dusin» landsbyer i østre Jabal Marra (formelt i Nord-Darfur) angrepet av en utbrytergruppe ledet av Zunun Abd ish-Shafi⁶ og arabiske militser, hvorpå minst 11 skal ha blitt drept og 4000 drevet på flukt (Tubiana 2021a, s. 39). I juli 2021 angrep angivelig en utbrytergruppe tilknyttet Den sudanske hæren, ledet av Sadiq

¹⁴ Merk at disse tallene ikke inkluderer hendelser beskrevet nedenfor som omfatter SLA/M-AWs operasjoner i Jabal Marra som formelt ligger i Nord-Darfur.

¹⁵ Bakgrunnen for angrepet skal ifølge Tubiana (2021a, s. 37-38) ha vært Musa Hilals rivalisering med RSF-lederen Hemedti, som tok over Musa Hilals posisjon som Sudans mektigste (tidligere) janjawid-kommandant etter opprettelsen av RSF. Alliansen mellom SLA/M-AW og Sawa-styrken skal imidlertid ha kjølnet raskt, da sistnevnte etterfulgte opprørsgruppens pålegg om å forlate Jabal Marra samme måned som angrepet fant sted (UN Panel of Experts 2021, s. 16).

al-Fukka, Sortony-bosetningen for internt fordrevne (formelt i Nord-Darfur), etter kamper mot SLA/M-AW. Angrepet skal ha drept minst 17 av de internt fordrevne og drevet flere tusen på flukt (UN Panel of Experts 2022, s. 28-29).

5.4 Sør-Darfur

Land- og ressurskonflikter mellom ulike etniske grupper er også den viktigste driveren for vold og konflikthendelser i Sør-Darfur. Ifølge ACLED ble 240 personer drept i delstaten i 2021, mens OCHA (2022b) rapporterte om at i overkant av 50 000 ble registrert som internt fordrevet samme år.

5.4.1 Angrep på Garayda

Landsbyer og bosetninger for internt fordrevne i Garayda, i hovedsak befolket av masalitter, ble i juli og oktober 2020 angrepet av irregulære militser tilknyttet den nomadiske fallata-befolkningen. Om lag 15 personer, de fleste internt fordrevne masalitter, skal ha blitt drept i angrepet på landsbyen Abdoze i juli, mens tolv skal ha blitt drept i angrep på flere landsbyer i oktober samme år. I begge tilfellene oppga lokale aktivister at RSF var stasjonert i området, men ikke evnet å stanse angrepene. Bakteppet for konflikten er at fallataene skal ha slått seg ned i områder, som før krigen brøt ut i 2003 var bebodd av masalitter (Radio Dabanga 2020a, b; Tubiana 2021a, s. 44).

5.4.2 Konflikter mellom arabiske nomader og fallata

Det har blitt rapportert om flere sammenstøt i Sør-Darfur mellom irregulære arabiske og fallata-militser over beiteområder og anklager om kvegtyveri. I mai 2020 spredte en konflikt mellom rizaygat-arabere og fallataer seg fra Mariya til Tulus og Garayda-områdene. I området rundt Tullus, en by som beskrives som fallataenes hovedstad, skal mer enn 30 personer ha blitt drept i sammenstøtene, før RSF intervenerte og stanset volden (Radio Dabanga 2020c; Tubiana 2021a, s. 44). Etter flere sammenstøt (Radio Dabanga 2020e), angrep rizaygat-militsen landsbyen at-Tawil. Fallata-ledere oppga at 56 fallataer skal ha blitt drept i angrepet, og at RSFs tilstedeværelse i området skal ha vært utilstrekkelig for å beskytte befolkningen (Radio Dabanga 2021g).

Landrelaterte konflikter har også ført til sammenstøt mellom ta'aysha-arabiske og fallata-militser i grenseområdene til Den sentralafrikanske republikk, som skal ha medført ødeleggelsen av flere landsbyer (UN Panel of Experts 2022, s. 12).

5.5 Øst-Darfur

Øst-Darfur har gjennomgående vært en av delstatene med færrest registrerte konflikter og voldshendelser i Darfur. Dette underbygges av tall fra ACLED, som i 2021 bare registrerte 6 drepte i delstaten.

6

Referanser

Skriftlige kilder

- ACLED, dvs. Armed Conflict Location and Event Data Project (2022). Africa. [s.l.]: ACLED. Tilgjengelig fra <https://acleddata.com/download/2909/> [lastet ned 7. april 2022]
- Africa Confidential (2021, 26. oktober 2021). General Al Burhan's power grab. *Africa Confidential*. Tilgjengelig fra <https://www.africa-confidential.com/index.aspx?pageid=7&articleid=13637> [lastet ned 7. april 2022]
- Africa Confidential (2022, 3. mars 2022). Schisms in the junta are widening. *Africa Confidential*. Tilgjengelig fra https://www.africa-confidential.com/article/id/13834/Schisms_in_the_junta_are_widening [lastet ned 7. april 2022]
- Africa Renewal (2020, 6. april 2020). Silencing the Guns in times of COVID-19: UN Chief's call for global peace gains support in Africa. *Africa Renewal*. Tilgjengelig fra <https://www.un.org/africarenewal/news/coronavirus/covid-19-un-secretary-general%E2%80%99s-call-global-peace-gains-international-support> [lastet ned 7. april 2022]
- AI, dvs. Amnesty International (2016, september). *Scorched Earth, Poisoned Air: Sudanese Government Forces Ravage Jebel Marra, Darfur*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/05/AFR5448772016ENGLISH.pdf> [lastet ned 7. april 2022]
- Al Jazeera (2021, 2. oktober 2021). Sudan factions form new alliance as splits deepen. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <https://www.aljazeera.com/news/2021/10/2/sudan-factions-form-new-alliance-as-splits-deepen> [lastet ned 7. april 2022]
- Corda, Tiziana (2021, 17. september). Implementing Peace. *Outbound*. Tilgjengelig fra <https://tizianacorda.medium.com/implementing-peace-db2065b2b7f4> [lastet ned 7. april 2022]
- Crisis Group (2021, 23. februar). *The Rebels Come to Khartoum: How to Implement Sudan's New Peace Agreement*. Brussels: Crisis Group. Tilgjengelig fra https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/b168-sudans-new-peace-agreement_0.pdf [lastet ned 7. april 2022]
- de Waal, Alex (2015). *The Real Politics of the Horn of Africa: Money, War and the Business of Power*. Cambridge: Polity.
- Flint, Julie & de Waal, Alex (2008). *Darfur: A New History of a Long War*. London: Zed Books.
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2015, 9. september). "Men With No Mercy": Rapid Support Forces Attacks against Civilians in Darfur, Sudan. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/report/2015/09/09/men-no-mercy/rapid-support-forces-attacks-against-civilians-darfur-sudan> [lastet ned 7. april 2022]
- Juba Agreement for Peace in Sudan (2020). Juba Agreement for Peace in Sudan between The Transitional Government of Sudan and The Parties of the Peace Process - Official English Version. Tilgjengelig fra <https://bit.ly/3KvobBi> [lastet ned 7. april 2022]
- OCHA (2021a, 9. desember). *Sudan: Conflict in Darfur - Flash Update No. 01 (9 December 2021)*. Khartoum: OCHA. Tilgjengelig fra <https://reports.unocha.org/en/country/sudan/flash-update/CXYBbDzWHVSSZqbqvHH51/> [lastet ned 7. april 2022]
- OCHA (2021b, 25. november). *Sudan: Jebel Moon Inter-communal Conflict, Flash Update No. 01 (25 November 2021)*. Khartoum: OCHA. Tilgjengelig fra <https://bit.ly/3uXShqN> [lastet ned 7. april 2022]

- OCHA (2022a, 14. mars). *Sudan: Inter-communal conflict - Jebel Moon, West Darfur Flash Update No. 03 (14 March 2022)*. Khartoum: OCHA. Tilgjengelig fra <https://bit.ly/3NhXG47> [lastet ned 7. april 2022]
- OCHA (2022b, 18. januar). *Sudan: Inter-communal Conflicts and Armed Attacks (January - December 2021)*. Khartoum: OCHA. Tilgjengelig fra https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/SDN_Intercommunal_Conflicts_and%20Armed_Attacks_Map_Jan-Dec%202021_A4_v04.pdf [lastet ned 7. april 2022]
- Radio Dabanga (2020a, 25. juli). Attack on South Darfur village leaves 15 dead. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/attack-on-south-darfur-village-leaves-15-dead> [lastet ned 7. april 2022]
- Radio Dabanga (2020b, 23. oktober). Attack on South Darfur villages leaves 12 dead. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/attack-on-south-darfur-village-leaves-12-dead> [lastet ned 7. april 2022]
- Radio Dabanga (2020c, 7. mai). Dozens killed in South Darfur tribal clashes. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/dozens-of-people-killed-in-south-darfur-tribal-clashes> [lastet ned 7. april 2022]
- Radio Dabanga (2020d, 23. juli). Sudan govt delegation visits scene of deadly North Darfur sit-in attack. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-govt-delegation-visits-scene-of-deadly-north-darfur-sit-in-attack> [lastet ned 7. april 2022]
- Radio Dabanga (2020e, 30. desember). Ten killed and wounded in South Darfur tribal clashes. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/ten-killed-and-wounded-in-south-darfur-tribal-clashes> [lastet ned 7. april 2022]
- Radio Dabanga (2020f, 28. juli). West Darfur Resistance Committees: "Misterei massacre was genocide". *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/west-darfur-resistance-committees-misterei-massacre-was-genocide> [lastet ned 7. april 2022]
- Radio Dabanga (2021a). 200 now confirmed dead in West Darfur militia attacks. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/200-now-confirmed-dead-in-west-darfur-militia-attacks> [lastet ned 7. april 2022]
- Radio Dabanga (2021b, 8. juni). At least 36 die in South Darfur clashes. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/at-least-36-die-in-south-darfur-clashes> [lastet ned 7. april 2022]
- Radio Dabanga (2021c, 2. november). Attacks on farmers in North Darfur leave six dead. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/attacks-on-farmers-in-north-darfur-leave-six-dead> [lastet ned 7. april 2022]
- Radio Dabanga (2021d, 21. januar). Darfur: More information on the El Geneina attacks. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/more-information-on-the-el-geneina-attacks> [lastet ned 7. april 2022]
- Radio Dabanga (2021e, 18. desember). Darfur: More villages burn, children shot in armed robbery. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/darfur-more-villages-burn-children-shot-in-armed-robbery> [lastet ned 7. april 2022]
- Radio Dabanga (2021f, 29. juni). Darfur: UNAMID drawdown complete as "liquidation phase" begins. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all->

[news/article/darfur-unamid-drawdown-complete-as-liquidation-phase-begins](#) [lastet ned 7. april 2022]

Radio Dabanga (2021g, 20. januar). Death toll of South Darfur attack rises to 56. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/56-killed-in-south-darfur-attack> [lastet ned 7. april 2022]

Radio Dabanga (2021h, 8. desember 2021). Five killed, two girls rapes as insecurity continues in North Darfur. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/five-people-killed-two-girls-raped-as-insecurity-continues-in-north-darfur> [lastet ned]

Radio Dabanga (2021i, 28. desember). North Darfur village raids leave two dead. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/north-darfur-village-raids-leave-two-dead> [lastet ned 7. april 2022]

Radio Dabanga (2021j, 12. november). People killed, hundreds of homes destroyed in North Darfur. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/people-killed-hundreds-of-homes-destroyed-in-north-darfur> [lastet ned 7. april 2022]

Radio Dabanga (2021k, 16. november). Two more killed as attacks on villages and farms in North Darfur continue. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/two-more-killed-as-attacks-on-villages-and-farms-in-north-darfur-continue> [lastet ned 7. april 2022]

Radio Dabanga (2021l, 12. april). Violent incidents reported across Darfur. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/violent-incidents-reported-across-darfur> [lastet ned 7. april 2022]

Radio Dabanga (2021m, 22. november). West Darfur violence leaves at least 21 dead, thousands displaced. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/west-darfur-violence-leaves-at-least-21-dead-thousands-displaced> [lastet ned 7. april 2022]

Radio Dabanga (2022a, 11. mars). Darfur's Jebel Moon under "siege" as militiamen carry out systematic attacks. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/jebel-moon-under-siege-as-militiamen-carry-out-systemic-attacks> [lastet ned 7. april 2022]

Radio Dabanga (2022b, 6. februar 2022). Deadly clash in North Darfur as "rebel militias" raid former UNAMID base. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/deadly-clash-in-north-darfur-as-rebel-militias-raid-former-unamid-base> [lastet ned 7. april 2022]

Radio Dabanga (2022c, 4. mars). Gunmen wreak havoc in North and Central Darfur. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/gunmen-wreak-havoc-in-north-and-central-darfur> [lastet ned 7. april 2022]

Radio Dabanga (2022d, 25. januar). Rolling militia attacks wreak havoc in Darfur. *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/rolling-militia-attacks-wreak-havoc-in-darfur> [lastet ned 7. april 2022]

Radio Dabanga (2022e, 11. januar 2022). Sudan's Deputy Chief of Staff: Joint security force for Darfur "a first step". *Radio Dabanga*. Tilgjengelig fra <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-s-deputy-chief-of-staff-joint-security-force-for-darfur-a-first-step> [lastet ned 7. april 2022]

- Resolusjon nr. 489 om generelt amnesti (2020). Sovereign Council Resolution No. 489. Tilgjengelig fra <https://redress.org/wp-content/uploads/2021/01/Sudan-Sovereign-Council-Res.-489-English.pdf> [lastet ned 7. april 2022]
- Tubiana, Jérôme (2014, 1. mai). *Out for Gold and Blood in Sudan*. Brussel: International Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/sudan/out-gold-and-blood-sudan> [lastet ned 7. april 2022]
- Tubiana, Jérôme (2017, 4. mai). *Remote-control breakdown: Sudanese paramilitary forces and pro-government militias* (The Human Security Baseline Assessment (HSBA)). Genève: Small Arms Survey. Tilgjengelig fra <https://css.ethz.ch/en/services/digital-library/articles/article.html/571cdc5a-4b5b-417e-bd22-edb0e3050428> [lastet ned 7. april 2022]
- Tubiana, Jérôme (2021a, november). *Delays and Dilemmas: New Violence in Darfur and Uncertain Justice Efforts within Sudan's Fragile Transition*. Paris: FIDH. Tilgjengelig fra <http://www.acjps.org/wp-content/uploads/2021/12/Click-Here-.pdf> [lastet ned 7. april 2022]
- Tubiana, Jérôme (2021b, 6. juli 2021). "The Revolution was hijacked": Inside the conflict in Darfur. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <https://www.aljazeera.com/features/2021/7/6/the-revolution-was-hijacked-inside-the-conflict-in-darfur> [lastet ned 7. april 2022]
- UN Panel of Experts (2015, 19. januar). *Letter dated 16 January 2015 from the Vice-Chair of the Security Council Committee established pursuant to resolution 1591 (2005) concerning the Sudan addressed to the President of the Security Council (S/2015/31)*. New York: UNSC. Tilgjengelig fra https://digitallibrary.un.org/record/786743/files/S_2015_31-EN.pdf [lastet ned 7. april 2022]
- UN Panel of Experts (2016, 22. september). *Letter dated 22 September 2016 from the Chair of the Security Council Committee established pursuant to resolution 1591 (2005) concerning the Sudan addressed to the President of the Security Council (S/2016/805)*. New York: UNSC. Tilgjengelig fra https://digitallibrary.un.org/record/842638/files/S_2016_805-EN.pdf [lastet ned 7. april 2022]
- UN Panel of Experts (2017, 9. januar). *Letter dated 9 January 2017 from the Chair of the Security Council Committee established pursuant to resolution 1591 (2005) concerning the Sudan addressed to the President of the Security Council (S/2017/22)*. New York: UNSC. Tilgjengelig fra https://digitallibrary.un.org/record/855142/files/S_2017_22-EN.pdf [lastet ned 7. april 2022]
- UN Panel of Experts (2019, 10. januar). *Letter dated 10 January 2019 from the Panel of Experts on the Sudan established pursuant resolution 1591 (2005) addresses to the President of the Security Council*. New York: UNSC. Tilgjengelig fra https://digitallibrary.un.org/record/1659763/files/S_2019_34-EN.pdf [lastet ned 7. april 2022]
- UN Panel of Experts (2021, 13. januar). *Letter dated 13 January 2021 from the Panel of Experts on the Sudan addressed to the President of the Security Council (S/2021/40)*. New York: UNSC. Tilgjengelig fra https://digitallibrary.un.org/record/3899184/files/S_2021_40-EN.pdf [lastet ned 7. april 2022]
- UN Panel of Experts (2022, 24. januar). *Letter dated 24 January 2022 from the Panel of Experts on the Sudan addressed to the President of the Security Council (S/2022/48)*. New York: UNSC. Tilgjengelig fra https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2022_48_E.pdf [lastet ned 7. april 2022]
- Watson, Dan (2020, 27. august). *Riders on the Storm: Rebels, Soldiers and Paramilitaries in Sudan's Margins*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/2020/10/ACLED_Riders-on-the-Storm_-Rebels-Soldiers-and-Paramilitaries-in-Sudans-Margins_Part1_2020.pdf [lastet ned 7. april 2022]

Watson, Dan (2021, 29. oktober). *Appetite for Destruction: The Military Counter-Revolution in Sudan*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://acleddata.com/2021/10/29/appetite-for-destruction-the-military-counter-revolution-in-sudan/> [lastet ned 7. april 2022]

© Landinfo 2022

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.